

De vroege geschiedenis van de Goudse Hengelaarsvereniging 'Viswaterpachting'

Hans van der Kleij

Vissen is voor velen een prettig tijdverdrijf. Ook vele Gouwenaars beoefenen deze hobby. Om in de Goudse wateren te mogen vissen zijn zij aangesloten bij de Goudse Hengelaarsvereniging 'Viswaterpachting' (VWP). Deze vereniging werd in 1926 opgericht en telt thans circa 1300 leden. Over de historie van de VWP heb ik reeds geschreven in het *Jubileumboek 75-jaar Goudse Hengelaarsvereniging 'Viswaterpachting'* (Boskoop 2001). Mede door het feit dat de betreffende publicatie onder tijdsdruk tot stand is gekomen, blijven met name de beginjaren van de VWP (1926-1933) in dichte nevelen gehuld. Als excuus kan echter worden aangevoerd dat ook de schriftelijke bronnen uit deze periode bijzonder vaag in hun berichtgeving zijn. In dit artikel ga ik desalniettemin dieper in op de ontstaansgeschiedenis van de VWP.

Op eigen benen

Het enige officiële document dat opheldering kan geven over de jaren 1926-1933, is een beduimd werkje waarop in ouderwets schuinschrift te lezen valt: 'Notulenboek Vereen. Vischwaterpachting'. Het schriftje start vreemd genoeg pas met de notulen van een algemene ledenvergadering op 26 mei 1933. Al spoedig lezen we iets omtrent de belangrijkste reden waarom de vergadering is uitgeschreven, namelijk 'om de Vereen. Vischwaterpachting op eigen beenen te zetten'. Over het bestuurlijke reilen en zeilen van de VWP vóór het jaar 1933 lezen we verderop het volgende: 'Op de laatste bestuursvergadering van het CNHV [Centraal Nederlands Hengelaars Verbond] afdeling Gouda is besloten de Vereen. Vischwaterpachting op eigen beenen te zetten'. Het zelfstandig functioneren van de VWP lijkt dus een initiatief te zijn geweest van het CNVH. Dit blijkt eens te meer uit het feit dat het CNVH hiervoor 25 gulden administratiekosten aan de vereniging in rekening bracht. Tijdens voornoemde vergadering werd evenwel besloten slechts vijftien gulden aan het CNHV te betalen, hetgeen kennelijk niet tot problemen leidde. Ook hadden de eerste notulisten uit die tijd nogal wat moeite met het correct spellen van de 'nieuwe' verenigingsnaam, zoals blijkt uit foutieve afkortingen als 'VP' en 'VVP'.

Tijdens een bestuursvergadering op 31 januari 1936 vroeg lid Rauws aan voorzitter J. Bennis wanneer de vereniging nu precies was opgericht. Bennis, zelf medeoprichter van VWP, antwoordde daarop in vage termen 'als dat hij is ontsproten uit het CNHV doch dat de laatste 3 jaar de vereen. op eigen beenen staat'. En tijdens een bestuursvergadering op 24 februari 1938 stelde Rauws voor 'het bestuur vrij mandaat te geven inzake het te houden lustrum!'. Hieruit blijkt dus zonneklaar dat zelfs de toenmalige bestuursleden in het duister tastten omtrent de exacte oprichtingsdatum van de VWP.

Reglement VWP, vermoedelijk uit 1936.

Toch moet de VWP ook vóór 1933 al min of meer een zelfstandig karakter hebben gekend. Dit wordt ondermeer duidelijk als oud-voorzitter N.C. Wiezer tijdens de bestuursvergadering van 10 juli 1934 om reglementen vraagt. Het enigszins venijnige antwoord van de toenmalige voorzitter, C.J. Donk (1933-1935), luidde daarop: 'Toen wij aan het CNHV waren, zijn er door v.d. Heuvel reglementen opgemaakt. Waar zijn die?'

Over al deze zaken had ik op 27 november 2000 een gesprek met penningmeester/ere-lid Bertus de Vries (geboren op 25 september 1919 en overleden op 9 april 2002). Bertus de Vries was vanaf de oprichting lid van de VWP. Gedurende ruim vijftig jaar zette hij zich met hart en ziel in voor de Goudse sportvisserij in het algemeen en voor de VWP in het bijzonder. Tijdens het jubileumfeest in de Baldakijn op zaterdag 21 april 2001 werd hij dan ook door wethouder A. Melaard gehuldigd met de zilveren erepenning van de stad Gouda.

In het interview verhaalde Bertus over het ontstaan van de VWP, waarvan zijn vader, J.H. de Vries, mede-oprichter is geweest. In totaal waren er vier personen actief betrokken bij de oprichting in maart 1926. De namen van de heren Bennis en De Vries zijn reeds genoemd. Van de andere twee personen wist Bertus zich slechts ene 'ome Cor' te herinneren, die een sigarenwinkeltje in de Van Persijnstraat had. Vanwege de deadline voor het jubileumboek ontbrak mij destijds helaas de tijd om de ware identiteit van deze mysterieuze 'ome Cor' te achterhalen.

De ware identiteit van 'ome Cor'

Verdere pogingen om de identiteit te achterhalen, bleven vruchteloos, totdat ik in maart 2003 in gesprek kwam met VWP-lid C.Vleggeert (1927). Hij vertelde over zijn jeugd die hij in de Van Persijnstraat had doorgebracht. Mijn belangstelling was gewekt, zeker nadat ik had begrepen dat hij nog regelmatig contact onderhield met de zoon van de eigenaar van een voormalig sigarenwinkeltje in diezelfde straat. Mijn hoofd gonsde van opwinding toen hij mij een papiertje gaf waarop naam en adres van de vermoedelijke zoon van 'ome Cor', de sigarenwinkelier, stonden vermeld. Op dat papiertje stonden naam en adres van ene Jan Gouka te lezen, die nog in Gouda bleek te wonen. Een afspraak werd gemaakt en op 26 mei 2003 stond ik verwachtingsvol op de stoep van een eengezinswoning in Bloemendaal.

Na een gastvrije ontvangst bemerkte ik al spoedig dat mijn gastheer een geboren verteller was met een scherp geheugen voor details. Hoewel zelf geen hengelaar, wist Jan Gouka (geboren in 1928) veel interessants te melden over het vroegere hengelaarsverenigingsleven in Gouda. Ik noteerde plichtsgetrouw de namen van een aantal kleinere visclubs, inclusief hun bestuurders. De vraag die evenwel op mijn lippen brandde, betrof vooral zijn eventuele familierelatie met de lang gezochte 'ome Cor'. Met een rechtstreekse vraag belandde ik bij het bewuste sigarenwinkeltje. Het antwoord deed mij inwendig juichen toen bleek dat vader Chris Gouka (geboren 31 juli 1900, overleden 9 juli 1987) inderdaad de eigenaar was geweest van zo'n winkeltje. Hoewel de voornaam Chris wel even anders klinkt dan het door Bertus de Vries gehanteerde 'ome Cor' leek het me sterk dat er destijds twee van zulke winkeltjes in de Van Persijnstraat zijn geweest. De visverhalen van mijn gastheer leken de veronderstelling dat 'ome Cors' identiteit nu was onthuld, alleen maar te ondersteunen.

Mijn volgende vraag ging over de beginjaren van de VWP en de rol die zijn vader hierin gespeeld moet hebben. Helaas kon Jan Gouka mij niets concreets over dit onderwerp vertellen. De reden hiervoor lag volgens hem in het feit dat een groot deel van sportviszend Gouda de VWP destijds niet zozeer zag als een 'echte visclub'. De rol die men voor de VWP in gedachten had, ging meer in de richting van een soort overkoepelende

VWP-bestuur bij uitzetting karper, 1948. Van links naar rechts: A. Meijer, A. de Mol, J. Bennis, A. van de Heuvel en H. Bulder.

instantie die gepacht viswater uitgaf ten behoeve van en voor de kleinere visclubs. Deze overkoepelende rol wordt geïllustreerd door het feit dat vader Chris regelmatig het blad, *De Piscator*, op zijn deurmat vond. Dit maandblad was het officiële orgaan van het CNHV dat uitsluitend naar bestuursleden van aangesloten verenigingen werd gestuurd. Zoals bekend was de VWP voor 1933 reeds aangesloten bij het CNHV. Voor de overige Goudse visclubs, die een stuk kleiner waren, ben ik er niet zeker van dat zij eveneens bij het CNHV stonden geregistreerd.

Hengelsport rond 1930

Ik wil hier even dieper ingaan op het bestaan van de overige Goudse visclubs omstreeks 1930 omdat hierdoor dikwijls nog diverse links gelegd kunnen worden met de VWP. In de eerste plaats dienen de concoursverenigingen 'De Bliet' en 'I.P.I.V.I.' ('Ik pik ieder visje in') genoemd te worden, waarvan de laatste op 16 mei 1915 is opgericht. Hieruit blijkt dat de VWP niet de oudste hengelaarsvereniging van Gouda is geweest, maar wel de eerste die water pachtte. Daarnaast moeten er ten minste nog vier andere kleine visclubs in het Goudse actief zijn geweest, namelijk HSV 'De Ruischvoorn', HSV 'De Edelkarper', HSV 'Tot Ons Plezier' (Kadebuurt) en tenslotte HSV 'de Rebellenclub' (Van Persijnstraat). De drie laatstgenoemden waren reeds ter ziele ten tijde van de oorlogsjaren 1940-1945. Van 'De Ruischvoorn' werd nog iets vernomen op 15 augustus 1966 tijdens het nationaal jubileumconкурс van de VWP.

Van Chris Gouka is bekend dat hij bestuurslid is geweest van HSV 'de Rebellenclub'. Vergaderen deed men thuis in de woonkamer van Chris in de Van Persijnstraat. Als bijzonderheid dient nog gezegd te worden dat de prijzenkast van HSV 'Tot Ons Plezier' jarenlang de muren van het sigarenwinkeltje heeft gesierd. Voorts werden bij HSV 'De Edelkarper' niet alleen de vislijnen maar ook de dorstige kelen gesmeerd langs de waterkant. Vanwege het overmatige drankgebruik onder de leden verbood toenmalig voorzitter Roel den Haag zijn nog jonge zoon Rinus (later bestuurslid van I.P.I.V.I.) nadrukke-

lijk om lid te worden van 'De Edelkarper'. Dit onderstreept nog eens de waarschuwendende woorden van Bertus de Vries over het ontstaan van VWP dat het doel daarvan was een vereniging op te richten waarbij de hengel en niet de drankfles centraal stond.

Uit het betoog van Jan Gouka werd eveneens duidelijk dat enkele oud-bestuursleden van de VWP, zoals genoemd in het 'Notulenboek der Vereen. Vischwaterpachting', er een nevenfunctie op nahielden bij een andere Goudse visclub. Zo was bijvoorbeeld N.C.

Wiezer (voorzitter VWP vóór 1933) tevens bestuurder van HSV 'De Ruischvoorn' en was Jan ten Hove (bestuurslid VWP, 1935-40) ook voorzitter geweest van HSV 'Tot Ons Plezier' uit de Kadebuurt.

Met enige voldoening constateer ik dat in elk geval de ware identiteit van 'ome Cor' aan het licht is gekomen, waarmee dus thans de derde oprichter van VWP aan de vergetelheid is ontrukkt. Hopelijk komt ook de naam van de vierde en tevens laatste pionier ooit nog eens boven tafel. Zelf denk ik hierbij in de richting van onze vroegst bekende voorzitter, N.C. Wiezer, of misschien wel aan Van de Heuvel, die destijds het eerste, helaas zoekgeraakte reglement heeft geschreven.

Oproep

Zoals gezegd is de geschiedenis van de Goudse sportvisserij in het algemeen en de Goudse Hengelaarsvereniging 'Viswaterpachting' in het bijzonder nog lang niet compleet. Ik wil dan ook graag in contact komen met mensen die mij wellicht meer kunnen vertellen over de historie van VWP. Tevens kunnen oude foto's en krantenknipsels ongekende mogelijkheden bieden bij het reconstrueren van het verleden. Wellicht bevindt zich bij iemand op zolder nog een stoffig stukje van de legpuzzel dat meehelpt om het verhaal van de historie van VWP uit te breiden. Mijn adres is: Aernout Drostkade 7, 2802 TL Gouda (tel. 0182-527088).